

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM NGHỆ THUẬT TRUNG ƯƠNG**

NGUYỄN THÚY HẰNG

**DẠY HỌC PIANO TẠI TRUNG TÂM
NGHỆ THUẬT P.O.D, QUẬN HOÀNG MAI, HÀ NỘI**

**TÓM TẮT LUẬN VĂN THẠC SĨ
LÝ LUẬN VÀ PHƯƠNG PHÁP DẠY HỌC ÂM NHẠC
Khóa 15 (2020 – 2022)**

Hà Nội, 2023

**CÔNG TRÌNH ĐÃ ĐƯỢC HOÀN THÀNH
TẠI TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM NGHỆ THUẬT TW**

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS Nguyễn Phúc Linh

Phản biện 1: PGS.TS Trần Bảo Lân

Phản biện 2: PGS.TS Nguyễn Thị Tố Mai

Luận văn được bảo vệ trước Hội đồng chấm luận văn thạc sĩ
tại trường ĐHSPT Nghệ thuật Trung ương

Vào 15h 30' ngày 7 tháng 4 năm 2023

Có thể tìm hiểu luận văn tại:

Thư viện Trường ĐHSPT Nghệ thuật Trung ương

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Hiện nay, cùng với sự phát triển của thời đại 4.0, con người dường như trở nên bận rộn hơn, bố mẹ và con cái ít có thời gian tương tác, trò chuyện với nhau, đặc biệt là học viên ở khu vực thành phố thường xuyên tiếp xúc với các thiết bị điện tử thông minh như máy vi tính, ipad, điện thoại,... đây là mối lo ngại rất lớn của phụ huynh vì sợ việc tiếp xúc với thiết bị điện tử quá nhiều sẽ ảnh hưởng đến quá trình học tập, làm suy giảm khả năng tư duy sáng tạo hoặc khiến các em có những nhận thức lệch lạc.

Học piano là hình thức giải trí lành mạnh, giúp cho các em có những thời gian vui vẻ sau những giờ học văn hoá căng thẳng, bồi dưỡng tâm hồn, phát triển tư duy hoàn thiện; giúp các em có một tâm hồn phong phú hơn, cảm nhận cuộc sống theo hướng tích cực hơn. Không chỉ coi Piano như một môn học mà còn có thể coi Piano như một người bạn, dành nhiều thời gian luyện tập và thể hiện cảm xúc qua các bài nhạc giúp các em hạn chế sử dụng mạng xã hội và chơi game.

Học piano còn giúp các em tự tin thể hiện bản thân có khả năng cao hơn về các kỹ năng và sự tự tin trong học tập so với các học viên khác. Học chơi đàn piano mang đến cho các em những trải nghiệm, sự hứng thú sau khi hoàn thành một đoạn nhạc hay một tác phẩm từ đó giúp các em tự tin vào bản thân. Ngoài ra, các buổi biểu diễn trước đông người, trên sân khấu cũng giúp cho các em được rèn luyện bản lĩnh sân khấu và sự tự tin trước đám đông. Sau khi tốt nghiệp ngành Âm nhạc của Trường Đại học Văn hóa Hà Nội, tôi đã làm công việc của người giáo viên dạy piano và năm 2016 đã mở một trung tâm của riêng mình là Trung tâm Nghệ thuật P.O.D tại số 11 đường 2.4 Gamuda Trần Phú, Quận Hoàng Mai, Hà Nội. Đến

nay, Trung tâm đã có 05 giáo viên là những người tốt nghiệp chuyên ngành Piano và ĐHSP Âm nhạc của Trường ĐHSP Nghệ thuật TW tham gia giảng dạy và đã có hơn 100 học viên ở các lứa tuổi tới theo học.

Các lớp học ở Trung tâm được phân chia theo độ tuổi và khả năng nhận thức, năng khiếu. Các em học viên đến trung tâm học đàn vì sự yêu thích với nghệ thuật âm nhạc nói chung và đàn piano nói riêng. Các giáo viên đều có năng lực về chuyên môn dạy đàn đáp ứng được yêu cầu của Trung tâm và của học viên, song về phương pháp dạy học cho học viên vẫn còn có một số hạn chế như với lứa tuổi học viên trung học cơ sở (12-15), một số thầy cô ít quan tâm đến dạy theo phương pháp để học viên tự vỡ bài, học viên ít luyện tập riêng về kỹ thuật để có thể tự tập riêng bài khó. Chính vì vậy, một số em được thầy cô hướng dẫn học bài nào thì biết bài đó, không tự tập được bài mới...

Bên cạnh đó, nhóm học viên ở độ tuổi Trung học cơ sở đang trong giai đoạn thay đổi về tâm, sinh lý, có nhiều sự thay đổi về nhận thức. Các em cần một phương pháp dạy và học linh hoạt hơn để khơi gợi cảm hứng và niềm đam mê với âm nhạc. Từ những lợi ích mà việc học Piano mang lại cùng với niềm đam mê, cảm hứng với việc dạy học, mong muốn nâng cao chất lượng dạy học và từ sự thấu hiểu học viên ở lứa tuổi từ 12 đến 15 tuổi tại Trung tâm Nghệ thuật P.O.D, tôi lựa chọn đề tài: ***“Dạy học piano tại Trung tâm Nghệ thuật P.O.D, Quận Hoàng Mai, Hà Nội”*** cho Luận văn tốt nghiệp chuyên ngành Thạc sĩ Lý luận và Phương pháp dạy học âm nhạc.

2. Lịch sử nghiên cứu

Cho đến nay, ở Việt Nam đã có nhiều công trình, luận văn, luận án đề cập đến việc dạy học đàn piano và rất nhiều giáo trình học piano, xin dẫn ra một số công trình tiêu biểu như:

Trần Thu Hà (1987), *Nghệ thuật đàn Piano Việt Nam*, Luận án Tiến sĩ tại Maxcova.

Nguyễn Minh Anh (2008), *Sự phát triển nghệ thuật piano Việt Nam*, Luận án tiến sĩ Nghệ thuật học, Học viện Âm nhạc Quốc gia Việt Nam, Hà Nội. Tác giả luận án đã đi sâu phân tích về sự phát triển nghệ thuật Piano ở Việt Nam, đồng thời nhấn mạnh vai trò của các nghệ sĩ, giảng viên đầu ngành trong xây dựng nền móng cho sự phát triển của ngành cho tới ngày nay.

Lê Nam (2014), *Nghiên cứu và phân tích một số giáo trình piano cơ bản cho trẻ nhỏ*, Luận văn Thạc sĩ chuyên ngành Lý luận và Phương pháp dạy học Âm nhạc tại Trường ĐHSP Nghệ thuật TW.

Trong quá trình nghiên cứu, tôi còn tham khảo nhiều luận văn nghiên cứu về việc dạy piano cho học viên như:

Vũ Thị Phương Mai (2003), *Một số vấn đề trong việc giảng dạy học viên Piano nhỏ tuổi ở Việt Nam*, Luận văn thạc sĩ, Học viện Âm nhạc Quốc gia Việt Nam.

Phan Trọng Ngo (2005), *Bài tập và nghiên cứu để dạy học đàn Piano*, Nxb Thành phố Hồ Chí Minh.

Bên cạnh những công trình nghiên cứu trên, chúng tôi còn nghiên cứu về một số giáo trình piano do nhạc sĩ Lê Dũng biên soạn:

Lê Dũng (2005), *Piano cổ điển được yêu thích nhất phần 1, 2*, Nxb Âm nhạc, Hà Nội. Phần 1 và 2 của giáo trình các tác phẩm Piano cổ điển được yêu thích nhất là nội dung quan trọng trong giáo trình. Giáo trình *Piano cho thiếu nhi* của Lê Dũng gồm 4 phần với nhiều tác phẩm từ cơ bản đến nâng cao, phù hợp với học sinh lứa tuổi tiểu học và trung học.

Những tài liệu, giáo trình trên hầu hết đề cập đến sự quan trọng của các kỹ thuật luyện ngón trong việc học đàn piano, là những tài liệu quý để đề tài tham khảo. Tuy nhiên, các công trình trên đưa ra một hệ thống kỹ thuật luyện ngón nhất định, chủ yếu cho chuyên

nghiệp mà không cho đối tượng học viên không chuyên tại các Trung tâm âm nhạc.

Vì thế, chúng tôi đã tham khảo thêm 1 số giáo trình, tài liệu dạy học piano dành cho lứa tuổi học sinh và đây đều là những công trình, tài liệu vô cùng quý báu để chúng tôi tham khảo. Tuy nhiên, theo sự tìm hiểu của chúng tôi thì chưa có công trình nào nghiên cứu về phương pháp dạy học piano cho học viên lứa tuổi từ 12-15 ở Trung tâm Nghệ thuật P.O.D. Vì thế đề tài của chúng tôi không trùng lặp với các đề tài khác.

3. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu

3.1. Mục đích nghiên cứu

Nghiên cứu đề xuất các biện pháp dạy học piano cho học viên từ 12 đến 15 tuổi tại Trung tâm Nghệ thuật P.O.D, Quận Hoàng Mai, Hà Nội, góp phần nâng cao chất lượng dạy học đàn Piano tại Trung tâm.

3.2. Nhiệm vụ nghiên cứu

Nghiên cứu các khái niệm liên quan đến đề tài; vai trò và lợi ích của học đàn piano với lứa tuổi học viên trung học cơ sở (từ 12-15 tuổi)

Thực trạng dạy và học đàn piano cho lứa tuổi từ 12 đến 15 của Trung tâm Nghệ thuật P.O.D, Quận Hoàng Mai, Hà Nội.

Đề xuất các biện pháp, phương pháp dạy học đàn piano cho lứa tuổi từ 12 đến 15 của Trung tâm Nghệ thuật P.O.D, Quận Hoàng Mai, Hà Nội và tiến hành thực nghiệm sư phạm nhằm kiểm chứng tính khả thi của các biện pháp được đề ra.

4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

4.1. Đối tượng nghiên cứu

Các biện pháp dạy học đàn piano cho lứa tuổi từ 12-15 của Trung tâm Nghệ thuật P.O.D, Quận Hoàng Mai, Hà Nội.

4.2. Phạm vi nghiên cứu

Khách thể và địa điểm nghiên cứu: Học sinh ở lứa tuổi từ 12-15 (lứa tuổi trung học cơ sở) đang tham gia học bộ môn Piano tại Trung tâm Nghệ thuật P.O.D, Quận Hoàng Mai, Hà Nội.

Quy mô nghiên cứu: Các tác phẩm dạy piano sử dụng trong luận văn là những bài được sử dụng trong dạy học cho học **sinh** ở lứa tuổi trung học cơ sở (từ 12 đến 15 tuổi) học bộ môn Piano tại Trung tâm Nghệ thuật P.O.D

Dự kiến thời gian nghiên cứu: từ tháng 6 năm 2016 đến tháng 5 năm 2022. Quan sát, nghiên cứu và đánh giá quá trình từ khi trung tâm thành lập tới tháng 5 năm 2022.

5. Phương pháp nghiên cứu

Trong quá trình nghiên cứu đề tài này, tôi sử dụng các phương pháp sau:

- Phương pháp điền dã
- Phương pháp phân tích, so sánh, tổng hợp.
- Phương pháp Thực nghiệm sư phạm.

6. Đóng góp của đề tài

Góp phần nâng cao chất lượng dạy và học bộ môn Piano cho học viên từ 12 đến 15 tuổi tại Trung tâm Nghệ thuật P.O.D.

Đưa ra biện pháp, dựa vào các đặc điểm trong tâm sinh lý của học viên lứa tuổi trung học phổ thông để có những phương pháp dạy học phù hợp, mang lại hiệu quả cao.

Đổi mới giáo trình, bổ sung các tác phẩm piano với mức độ từ dễ đến khó để phù hợp hơn với đối tượng là học viên trung học cơ sở và trình độ, khả năng tiếp thu, năng khiếu của từng cá nhân học viên.

7. Bố cục của luận văn

Ngoài Mở đầu, Tài liệu tham khảo, Phụ lục, luận văn gồm 3 chương:

Chương 1. *Những vấn đề mang tính lý luận về dạy học Piano*

Chương 2. *Thực trạng dạy học đàn piano tại Trung tâm Nghệ thuật P.O.D*

Chương 3. *Biện pháp dạy học cho học viên từ 12 đến 15 tuổi tại Trung tâm Nghệ thuật P.O.D*

Chương 1

NHỮNG VẤN ĐỀ MANG TÍNH LÝ LUẬN VỀ DẠY HỌC

PIANO

1.1. Một số khái niệm và thuật ngữ

1.1.1. *Dạy học*

Dạy học là quá trình hoạt động của hai chủ thể, trong đó dưới sự tổ chức, hướng dẫn và điều khiển của giáo viên, học sinh nhận thức lại nền văn minh nhân loại và rèn luyện hình thành kỹ năng hoạt động.

Tác giả quan niệm về *môi trường* trong đó ngoài kiến thức còn có cơ sở vật chất, thiết bị dạy học, quan hệ mang tính xã hội (giữa người học và người dạy, giữa người học và người học), tâm trạng của người học và người dạy,...

1.1.1.1. *Cấu trúc quá trình dạy học*

Quá trình phát triển các quan niệm dạy học là quá trình nghiên cứu và tìm tòi để xác định các khái niệm dạy và học để từ đó hình thành nên cấu trúc của quá trình dạy học. Quá trình dạy học là một hệ thống, cấu trúc, chỉnh thể toàn vẹn.

Hoạt động dạy và học có các đặc trưng sau:

1. Giáo viên đóng vai trò chủ đạo.
2. Là hoạt động có nội dung, kế hoạch và mục đích rõ ràng.
3. Có nội dung, chương trình kế hoạch cụ thể.
4. Môi trường diễn ra hoạt động là lớp học, phòng thực hành, phòng thí nghiệm.
5. Sử dụng các phương tiện dạy học đa dạng (ngôn ngữ, thiết bị, tài liệu).
6. Đa dạng về hoạt động: nhận thức, trí tuệ, vận động, thao tác, ...
7. Kết quả của việc dạy được đánh giá thông qua kết quả việc học.

1.1.1.2. Nhiệm vụ của quá trình dạy học

Quá trình dạy học giúp cho HS nắm vững hệ thống tri thức văn hóa, khoa học kỹ thuật, kỹ năng nghề nghiệp. Thực chất chức năng của dạy học là làm cho quá trình dạy học mang tính mục tiêu và có tính giá trị. Trong quá trình dạy học, người học sẽ phát huy nhận thức, khả năng sáng tạo, khả năng tự học và tự thích nghi.

1.1.1.3. Khái niệm dạy học theo hướng phát triển năng lực

Dạy học chính là một quá trình gồm toàn bộ các thao tác có tổ chức và có định hướng giúp người học từng bước hình thành các hiểu biết và năng lực cần thiết nhằm giải quyết các vấn đề thực tế đặt ra trong cuộc sống của mỗi người học một cách sáng tạo và hiệu quả.

1.1.1.4. Dạy học đàn Piano

Dạy học piano là dạy các kiến thức âm nhạc nói chung và kỹ thuật chơi đàn nói riêng. HS sẽ học những tác phẩm do các nhạc sĩ nổi tiếng trong và ngoài nước của các thời kỳ âm nhạc biên soạn.

1.1.2. Phương pháp dạy học

1.1.2.1. Phương pháp

Phương pháp là một khái niệm phổ biến được sử dụng trong nhiều lĩnh vực của giáo dục. Phương pháp dùng để chỉ các cách thức hoặc đường lối có tính hệ thống đưa ra để có thể giải quyết một vấn đề nào đó, phương pháp có thể được rút ra từ những kết quả mà con người nhận thức được từ thực tiễn.

1.1.2.2. Phương pháp dạy học

1.1.2.3. Lấy học sinh làm trung tâm

1.1.2.4. Phương pháp dạy học tích cực là gì?

1.1.2.6. Cách tiến hành phương pháp dạy học tích cực trong giảng dạy

1.2. Phương pháp dạy học piano

1.2.1. Kỹ năng chơi đàn piano

Những kỹ năng cơ bản trong học đàn piano:

1. Cách nhận biết nốt trên bàn phím.
2. Luyện ngón.
3. Đàn và lắng nghe âm thanh trên đàn piano

1.2.2. Kỹ thuật chơi đàn piano

1.2.2.1. Kỹ thuật Legato

Legato là từ tiếng Ý có nghĩa là “gắn liền với nhau”. Legato khi đàn thì đàn liền tiếng, khi hát sẽ hát liền hơi. Thông thường kỹ thuật Legato sẽ được sử dụng ở các nốt nhạc trong một câu (hay trong 1 ý nhạc hoặc trong 1 dấu luyện).

1.2.2.2. Kỹ thuật Non Legato

Non Legato là ngắt rời từng nốt nhạc, các nốt cần chơi sẽ không được chơi liên tục mà phải có sự tạm dừng giữa mỗi nốt. Trong bản nhạc, kỹ thuật Non Legato thường được chơi ở nốt cuối câu, nốt cuối ý, cuối dấu luyện, giữa hai nốt giống nhau.

1.2.2.3. Kỹ thuật Staccato

Staccato (tiếng Ý) có nghĩa là ‘tách rời’. Staccato được chơi tương tự như kỹ thuật Non Legato, nhưng âm thanh của staccato nghe sắc nét và trường độ ngắn hơn.

1.2.3. Sư phạm piano

Sư phạm piano là nghiên cứu về việc giảng dạy chơi piano. Trong khi lĩnh vực giáo dục âm nhạc chuyên nghiệp liên quan đến việc giảng dạy âm nhạc trong các lớp học của trường học hoặc các cơ sở nhóm, thì sư phạm piano lại tập trung vào việc dạy các kỹ năng âm nhạc cho từng học sinh piano.

1.2.3.1. Ghi nhớ, Đọc hiểu, Lý thuyết

Ngay từ giai đoạn đầu, giáo viên phải chọn xem học sinh nên được dạy chơi từ trí nhớ hay học đọc nhạc. Sự lựa chọn này là cần thiết bởi thực tế là các chi tiết của chương trình giảng dạy và cách giáo viên tương tác với học sinh phụ thuộc vào nó.

1.2.3.2. Sự kết hợp, trao đổi thường xuyên giữa Trung tâm, giáo viên và phụ huynh

Trong học đàn piano, yếu tố luyện tập là yếu tố quan trọng quyết định kết quả và sự tiến bộ của học viên trong quá trình học.

1.3. Vai trò của dạy học đàn piano cho học viên lứa tuổi 12 đến 15

Trong nhiều luận văn cao học trước đây, nhiều học viên cao học tại Trường Đại học Sư phạm Nghệ thuật Trung ương đã đi sâu nghiên cứu về việc dạy học đàn piano cho các học viên ở lứa tuổi từ 5 đến 12 tuổi.

1.3.1. Góp phần giải trí, nâng cao thẩm mỹ, cảm xúc âm nhạc

Việc học đàn piano của các em ở lứa tuổi 12 đến 15 tại Trung tâm Nghệ thuật P.O.D trước hết phục vụ cho nhu cầu giải trí sau những giờ học văn hóa mệt nhọc. Âm nhạc ngoài tác dụng giải trí cho con người còn giúp cho các em nâng cao ý thức thẩm mỹ và làm phong phú thêm thế giới âm thanh trong đó có cảm xúc về âm nhạc.

1.3.1.1. Góp phần giải trí

1.3.1.2. Nâng cao thẩm mỹ

1.3.2. Nâng cao năng lực thể hiện âm nhạc

Cách ghi nhớ truyền thống từ trước đến giờ hướng dẫn các em đàn tác phẩm trước rồi sau đó mới học ghi nhớ. Tuy nhiên, chúng ta hoàn có thể thực hiện cả hai việc đó song song với nhau. Khi học

một tác phẩm, chúng ta bắt đầu tập luyện từng đoạn bằng tay phải đồng thời cố gắng ghi nhớ đoạn đó.

1.3.3. Góp phần phát triển trí tuệ

Rất nhiều các nghiên cứu cho thấy rằng, việc tiếp xúc với âm nhạc sớm sẽ giúp não bộ trở nên tốt hơn, bán cầu não phải phát triển tốt hơn chính vì vậy mà rất nhiều các bố mẹ và các thầy cô giáo đã quan tâm đến việc để con em mình được tiếp xúc với âm nhạc ngay từ khi còn nhỏ. Khi tiếp xúc với âm nhạc, các em học sinh sẽ có những nhạc cảm nảy sinh từ tính chất, tình cảm của Âm nhạc.

Tiểu kết chương 1

Phương pháp dạy học là yếu tố quan trọng đối với việc phát triển kỹ năng cũng như niềm đam mê cho trẻ. Mỗi đứa trẻ ở mỗi độ tuổi khác nhau sẽ có những đặc thù riêng khác nhau vì vậy các phương pháp dạy học cũng phải khác nhau để có thể đạt được hiệu quả tốt nhất trong quá trình học của các em. Cùng với phương pháp lấy học sinh làm trung tâm, Trung tâm Nghệ thuật P.O.D luôn cố gắng quan sát, tìm tòi, lắng nghe và gợi mở cho HS thể hiện bản thân giúp các em yêu thích đến lớp và có những giờ học hiệu quả. Các phương pháp như: Phương pháp dự án, phương pháp nghiên cứu, thực nghiệm, phương pháp dạy học theo góc cũng luôn được Trung tâm áp dụng và đạt hiệu quả cao. Cùng với các phương pháp kích thích sự đam mê yêu thích của HS ra, Trung tâm cũng luôn đề ý tới các phương pháp dạy học Piano, đây là yếu tố quan trọng giúp các em có cơ bản tốt, có nền móng vững chắc để phát triển về sau này. Các phương pháp dạy học piano có thể kể đến như: Phương pháp dạy học piano và kỹ năng chơi đàn piano. Kỹ thuật chơi đàn piano gồm: Legato, non legato, staccato.

Học đàn Piano mang lại nhiều giá trị cho trẻ, ngoài góp phần nâng cao giải trí, nâng cao thẩm mỹ, cảm xúc âm nhạc, học piano còn nâng cao năng lực thể hiện âm nhạc và góp phần phát triển trí tuệ. Hiểu những lợi ích mà việc học piano mang lại, đội ngũ giáo viên và quản lý của Trung tâm Nghệ thuật P.O.D luôn đồng hành cùng các em trong quá trình học, từ đó đưa ra những phương pháp tốt nhất giúp các em học tập hiệu quả, đam mê và yêu thích việc học đàn Piano.

Chương 2

THỰC TRẠNG DẠY HỌC ĐÀN PIANO TẠI TRUNG TÂM NGHỆ THUẬT P.O.D

2.1. Khái quát về Trung tâm Nghệ thuật P.O.D

Trung tâm Nghệ thuật P.O.D là một Trung tâm giáo dục nghệ thuật cho thiếu nhi, trong đó có dạy nhạc (dạy Đàn Piano), múa Ballet, múa dân gian, đương đại, hiện đại, nhảy hiện đại... Những dịp tổ chức biểu diễn có tiêu đề như “New year concert” “Winter concert” “*Chuyến phiêu lưu kỳ thú*”, “*Bé yêu vườn cổ tích*” thường được tổ chức tại Cung thiếu nhi Hà Nội, Nhạc viện Hà Nội...

Trung tâm Nghệ thuật P.O.D tọa lạc tại số 11 đường 2.4 Gamuda, Phường Trần Phú, Quận Hoàng Mai, Hà Nội và đã có hơn 100 học sinh ở các lứa tuổi tới theo học các chuyên ngành nghệ thuật và Piano.

2.1.1. Cơ sở vật chất

Như đã trình bày ở trên, trong thời gian đầu cơ sở vật chất của Trung tâm còn khá nghèo nàn. Các lớp học được tổ chức dạy học qua việc thuê địa điểm. Trong thực tế, địa điểm tổ chức Trung tâm đã phải thay đổi nhiều lần bởi các yếu tố khách quan và chủ quan, tạo ra sự bất ổn trong nội bộ Trung tâm.

2.1.2. Đội ngũ giáo viên của Trung tâm và giáo viên dạy piano

Giáo viên dạy đàn Piano chịu trách nhiệm chính trước Ban quản lý về chất lượng đào tạo đàn Piano. Bên cạnh đó, họ cũng phải chịu trách nhiệm với học sinh và phụ huynh học sinh.

2.1.3. Học sinh của Trung tâm

Hoạt động dạy học nói chung và dạy học đàn Piano nói riêng thể hiện mối quan hệ mật thiết giữa người dạy và người học. Trong

dạy học đàn Piano, nhiều nhà sư phạm âm nhạc đã khẳng định vai trò mang tính tích cực của học sinh nhất là yếu tố thực hành trong học và chơi đàn là rất quan trọng,

Trung tâm Nghệ thuật P.O.D đã có hơn 100 học sinh ở các lứa tuổi tới theo học. Bên cạnh đó, nhóm học sinh ở độ tuổi Trung học cơ sở đang trong giai đoạn thay đổi về tâm, sinh lý, có nhiều sự thay đổi về nhận thức.

2.2. Nội dung chương trình và giáo trình dạy học

2.2.1. Chương trình

2.2.1.1. Chương trình dạy học Piano

Chương trình dạy học Piano tại Trung tâm Nghệ thuật P.O.D có những nét tương đồng với các Trung tâm dạy nhạc tại Hà Nội. Nội dung Chương trình dạy học Piano tại Trung tâm Nghệ thuật P.O.D chủ yếu là học chuyên môn. Tuy nhiên, trong giờ học chuyên môn, giáo viên còn phải kiêm nhiệm thêm vai trò của người thầy dạy Lý thuyết âm nhạc và phần nào về phân tích tác phẩm để giải thích cho các em cấu trúc của tác phẩm.

2.2.1.2. Chương trình thực hành

Học đàn Piano là học chơi đàn, chính vì vậy dù học lớp cá nhân hay lớp nhóm hay lớp tập thể thì vấn đề thực hành luôn luôn là quan trọng hàng đầu. Chương trình thực hành của các em được thực hiện trong các giờ lên lớp với giáo viên, trong các giờ tập luyện tại nhà.... trong đó, các em cần có sự tự nhận thức về kết quả đạt được của bản thân qua mỗi giờ luyện tập hoặc lên lớp.

2.2.1.3. Chương trình biểu diễn

Sự luyện tập ở nhà và lên lớp với giáo viên sẽ chỉ được đánh giá một cách “công bằng” qua kết quả biểu diễn của các em

2.2.2. Giáo trình dạy học Piano tại Trung tâm nghệ thuật P.O.D.

Kinh nghiệm chọn mua sách học đàn Piano chuẩn

Chọn sách học Piano phù hợp với năng lực bản thân

Chọn sách học Piano uy tín, chất lượng

2.2.3. Sử dụng giáo trình

2.2.3.1. Hanon

Luyện ngón Piano *Hanon* là bộ sách được cả thế giới ưa chuộng và tin dùng nhiều nhất, tài liệu giúp luyện tập ngón piano từ cơ bản đến chuyên nghiệp.

2.2.3.2. Methode Rose

Methode Rose là một quyển giáo trình Piano phổ biến bậc nhất tại Việt Nam hiện nay. Đây là một tài liệu nổi tiếng của Pháp và được phiên dịch ra nhiều ngôn ngữ, như tiếng Việt, tiếng Nhật, tiếng Anh,...

2.2.3.3. John Thompson's Easiest Piano

Giáo trình "*John Thompson's Easiest Piano*" được viết bởi tác giả John Thompson, ông là một pianist, một nhà sư phạm Piano giỏi người Mỹ.

2.2.4. Khả năng âm nhạc và học piano của học sinh lứa tuổi 12-15

2.2.4.1. Đặc điểm tâm sinh lý

Sau khi phân tích về những đặc điểm tâm sinh lý của HS ở lứa tuổi 12 – 15 tuổi tại Trung tâm Nghệ thuật P.O.D, chúng tôi cho rằng nhìn chung có sự thể hiện thuận lợi và khó khăn trong tâm sinh lý của học sinh.

Mục tiêu của các Trung tâm dạy nhạc và dạy đàn Piano tại Hà Nội nói chung thường chỉ là dạy học mang tính phổ cập, khai thông dân trí. Tuy nhiên, tại các quốc gia tiên tiến, lực lượng học

sinh này vẫn cố gắng học tập tốt, còn có thể đi theo con đường chuyên nghiệp hay không thì còn phụ thuộc vào nhiều yếu tố khác nữa như tâm lý quyết tâm học tập, sự cần cù chịu khó trong luyện tập và tất nhiên trước hết là phải có niềm say mê âm nhạc.

2.2.4.2. Khả năng âm nhạc

Đã có nhiều người cho rằng khả năng âm nhạc là do “trời phú cho”, nhưng chúng tôi không hoàn toàn nghĩ như vậy. Ngay bản thân “năng khiếu” cũng có thể tự có, nhưng những ảnh hưởng của gia đình và xã hội để tạo nên khả năng âm nhạc là điều thực tế đã chứng minh. Để có được “*Khả năng âm nhạc*” ngoài năng khiếu thì còn cần có ý chí rèn luyện, quyết tâm và sự chăm chỉ luyện tập.

Khả năng âm nhạc còn thể hiện rộng hơn nữa so với khả năng học đàn Piano bởi các em còn có thể nghe nhạc, đọc nhạc, tìm hiểu về lịch sử tác giả, tác phẩm âm nhạc.

2.2.4.3. Khả năng học piano

Tại Trung tâm Nghệ thuật P.O.D các em học sinh lứa tuổi từ 12 đến 15 tuổi hiện nay thể hiện khả năng diễn tấu đàn Piano khá phong phú và đa dạng. Ngoài việc học các Gamme, Hannon, Etude, các em còn có thể chơi các tác phẩm nhỏ, các tác phẩm phát triển từ ca khúc thiếu nhi và ca khúc nước ngoài. Bên cạnh đó, một số trường hợp các em có năng khiếu có thể chơi Invention hai bè của J.S. Bach và một số bản Sonatina không quá khó.

2.2.4.4. Thực trạng dạy và học

Việc dạy và học đàn Piano tại Trung tâm Nghệ thuật P.O.D nhìn chung có nhiều thuận lợi, tuy nhiên cũng còn tồn tại nhiều khó khăn và nhược điểm. Những khó khăn và nhược điểm này thường xuất hiện ở trong tất cả các Trung tâm dạy Piano ở Hà Nội. Tác giả

của luận văn mong muốn được tìm hiểu về những khó khăn mà các thầy cô giáo và học sinh của Trung tâm Nghệ thuật P.O.D gặp phải để có thể tìm ra những biện pháp khắc phục.

2.2.4.5. Kết quả học tập của học sinh

Kết quả học tập tại các Trung tâm dạy nhạc tại Hà Nội nói chung và tại Trung tâm Nghệ thuật P.O.D nói riêng đều được đánh giá qua việc tổ chức kiểm tra chuyên môn. Trung tâm Nghệ thuật P.O.D. thường tổ chức kiểm tra đánh giá theo chu kỳ ba tháng một lần. Kết quả học tập của các em học sinh được phân tích cụ thể trong các phần khác nhau:

Kết quả học tập:

Việc đánh giá kết quả học tập của các em học sinh tại Trung tâm Nghệ thuật P.O.D được tiến hành theo ba tháng một. Trong đánh giá, chúng tôi thường chia và xếp loại học sinh theo bốn dạng: Xuất sắc, giỏi, khá, trung bình.

Bảng 2.1: Kết quả học tập

t/t	Xếp loại	Điểm số	Phần trăm
1	Xuất sắc	9 - 10	10%
2	Giỏi	8 - 9	50%
3	Khá	7 - 8	30%
4	Trung bình	5 - 7	10%

2.2.4.6. Những khó khăn và nhược điểm cần được khắc phục

Qua việc trình bày về thực trạng dạy học piano tại Trung tâm Nghệ thuật P.O.D, chúng tôi rất vui vì học sinh của Trung tâm đã có những bước tiến trong việc học tập. Các thầy cô giáo dạy đàn piano của Trung tâm cũng đã có nhiều cố gắng tự học, vươn lên kịp với trình độ chuyên môn của các giáo viên piano ở Hà Nội.

Tiểu kết chương 2

Để đạt hiệu quả cao giúp cho việc nâng cao chất lượng trong đào tạo Piano cho các em học sinh lứa tuổi từ 12 đến 15 tại Trung tâm Nghệ thuật P.O.D, đội ngũ giáo viên và quản lý trung tâm đã luôn chú trọng tới nhiều yếu tố như: tìm nguồn giáo viên có trình độ, kinh nghiệm, chú trọng đào tạo phương pháp sư phạm cho giáo viên phù hợp với tiêu chí của Trung tâm, chú trọng nghiên cứu các giáo trình trong nước và quốc tế, khắc phục các vấn đề còn chưa hiệu quả trong quá trình giảng dạy để tìm ra giáo trình phù hợp và hiệu quả nhất đối với các em học sinh trong lứa tuổi từ 12 – 15 tuổi tại Trung tâm.

Từ các phân tích về tâm sinh lý lứa tuổi, về năng khiếu âm nhạc nói chung và khả năng chơi đàn Piano của các em nói riêng chúng tôi cần trao đổi kinh nghiệm chọn mua sách học đàn Piano chuẩn, phù hợp với năng lực của bản thân học sinh.

Chương 3

BIỆN PHÁP DẠY HỌC CHO HỌC VIÊN TỪ 12 ĐẾN 15 TUỔI TẠI TRUNG TÂM NGHỆ THUẬT P.O.D

3.1. Nguyên tắc đề xuất biện pháp

3.1.1. *Mối quan hệ tương tác giữa các nhân tố*

- *Tính cách của người học*: Việc các thầy cô giáo phát hiện ra những tính cách của người học giúp cho việc tìm ra những biện pháp thích hợp trong dạy dỗ cho các em học sinh.

- *Phong cách học*: Cũng chính vì đây là lứa tuổi lớn hơn so với học sinh Tiểu học nên các em thường hay có ý muốn thể hiện bản thân là “người lớn”.

- *Cách tiếp cận thực hành luyện tập*: Sau khi đã tìm hiểu về tính cách của người học, về phong cách học đàn Piano, các thầy cô giáo của Trung tâm sẽ đưa các em tới việc tiếp cận thực hành luyện tập trên cây đàn...

3.1.2. *Môi trường dạy và học*

Trong môi trường dạy và học đàn Piano, học viên qua kinh nghiệm của bản thân cũng như qua các cuộc trao đổi với đồng nghiệp tại Trung tâm Nghệ thuật P.O.D đã đánh giá cao về vai trò của người thầy và của gia đình phụ huynh học sinh.

3.1.3. *Những yêu cầu và nhiệm vụ*

Những nhiệm vụ mang tính tự nhiên trong hoạt động dạy và học đàn Piano tại Trung tâm Nghệ Thuật P.O.D. *Tính chất của nhạc cụ*: Tính chất nhạc cụ của đàn Piano cần được các thầy cô giáo giảng giải cụ thể cho học sinh tại Trung tâm.

3.1.4. *Tiến trình thực hành*

Trong những nguyên tắc của việc đề xuất những biện pháp trong dạy học Piano tại Trung tâm Nghệ thuật P.O.D. chúng ta cần

xem xét về chiến lược định hướng về nhiệm vụ. Trung tâm Nghệ thuật P.O.D có những định hướng về nhiệm vụ và nhân sự để thực hiện các biện pháp mang tính chất thực hành bởi trong dạy học Piano tiến trình thực hành cần được các giáo viên quan tâm cẩn thận.

3.2. Hướng dẫn luyện tập một số kỹ thuật phổ biến

3.2.1. Luyện tập tư thế đàn

Dù là học sinh học Piano chuyên nghiệp, bán chuyên nghiệp hay nghiệp dư thì vấn đề tư thế chơi đàn vẫn rất quan trọng. Tư thế chơi đàn có ảnh hưởng lớn tới sự phát triển kỹ thuật diễn tấu Piano sau này đối với mỗi học sinh. Trong tư thế chơi đàn, học sinh cần quan tâm tới sự hướng dẫn của thầy cô về tư thế ngồi và cách đặt tay trên bàn phím Piano.

3.2.1.1. Tư thế cơ thể khi chơi đàn

3.2.1.2. Tư thế đặt tay trên phím đàn

3.2.1.3. Tư thế các ngón tay

3.2.1.4. Việc luyện tập tư thế chơi đàn

3.2.2. Biện pháp liên kết các bài học Kỹ thuật

3.2.2.1. Kỹ thuật luyện Gamme và Hanon

Trong việc dạy đàn Piano tại Trung tâm Nghệ thuật P.O.D, các thầy cô giáo trước khi dạy các tác phẩm âm nhạc cho các em đã rất chú trọng vào khâu kỹ thuật cơ bản như học Gamme và Etude.

3.2.2.2. Luyện Etude

Sau khi các giáo viên của Trung tâm Nghệ thuật P.O.D dạy học Gamme và Hanon thì biện pháp dạy học kết hợp với các dạng Etude khác nhau là điều cần thiết. Thường các giáo viên quan niệm là dạy học Etude ở một tầm cao hơn so với Gamme và Hanon. Tác giả luận văn lại cho rằng: mỗi dạng bài tập kỹ thuật có những đặc thù riêng cần được trân trọng. Ngoài ra, sự kết hợp các dạng bài kỹ thuật này cũng chính là một biện pháp mới trong sự kết hợp giữa chúng.

3.2.3. Biện pháp liên kết dạy học Kỹ thuật và Tác phẩm Piano

Ngoài phần dạy học Gamme và Etude, tại Trung tâm Nghệ thuật P.O.D chúng tôi còn rất chú trọng tới việc dạy các tác phẩm âm nhạc cho các em. Thường các em rất yêu thích chơi các tác phẩm âm nhạc vì những cảm xúc âm nhạc, những tình cảm mà tác phẩm đã tạo nên. Trong giáo trình dạy học tác phẩm âm nhạc cho các em học sinh của Trung tâm, bên cạnh những tiểu phẩm kinh điển của thế giới, chúng tôi cũng quan tâm tới những tác phẩm chuyển soạn từ dân ca Việt Nam nhằm giáo dục cho các em tình yêu quê hương đất nước.

3.2.3.1. Tác phẩm nước ngoài

3.2.3.2. Chuyển soạn từ dân ca

3.2.3.3. Chuyển soạn từ ca khúc thiếu nhi

3.2.4. Vấn đề kết hợp giữa kỹ thuật diễn tấu và thể hiện cảm xúc âm nhạc

Đối với thính giả thì ngoài sự hấp dẫn được tạo ra bởi cấu trúc của tác phẩm âm nhạc thì tính cách âm nhạc, sự tường thuật, kể chuyện âm nhạc, những đặc điểm thể hiện khác nhau cũng có thể phục vụ cho những cách biểu diễn khác nhau, những quan niệm khác nhau hình thành trong quá trình biểu diễn âm nhạc

3.3. Biện pháp mới trong dạy học đàn piano tại Trung tâm Nghệ thuật P.O.D

3.3.1. Đổi mới nội dung giáo trình dạy học tác phẩm

Thực hành luyện tập kết hợp dạy nhạc lý: Đề cao việc thực hành luyện tập. Thể nghiệm thực hành luyện tập kết hợp với dạy nhạc lý.

Phương pháp giao bài, ôn tập, và kiểm tra bài cũ cũng rất cần được coi trọng theo đúng các quy định về dạy học thực hành trong âm nhạc.

3.3.1.1. Luyện tập trường độ và thị tấu để học viên biết tự vỡ bài

3.3.1.2. *Luyện tiết tấu và đọc trường độ trước khi tập bài mới*

3.3.1.3. *Tập phản xạ tiết tấu*

3.3.1.4. *Hướng dẫn biểu diễn, thị tấu*

3.3.1.5. *Tiến trình “Tự động hóa” các chuyển động của các bộ phận của cơ thể*

3.3.2. Thực nghiệm sư phạm

3.3.2.1. Mục đích thực nghiệm

Việc thực nghiệm sư phạm trong dạy học Piano tại Trung tâm Nghệ thuật P.O.D. nhằm chứng minh các biện pháp được đề ra trong chương ba là hợp lý và có tính khả thi. Mục đích cuối cùng trong việc tiến hành thực nghiệm này là nâng cao chất lượng giảng dạy và học tập Piano tại Trung tâm với sự đóng góp trí tuệ và sức lực của các thầy cô giáo và toàn thể học sinh.

3.3.2.2. Đối tượng thực nghiệm

- Giáo viên Nguyễn Thúy Hằng

- Bảng 3.1: Học sinh lớp thực nghiệm:

t/t	Tên học sinh	Năm sinh	Trình độ
1	Nguyễn Ngọc Diệp	2010	4 năm
2	Phạm Tiến Minh	2011	5 năm
3	Phạm Minh Anh	2011	5 năm
4	Nguyễn Hoàng Minh Ngân	2008	7 năm
5	Trần Bảo Ngọc	2009	6 năm

- Bảng 3.2: Học sinh lớp đối chứng:

t/t	Tên học sinh	Năm sinh	Trình độ
1	Cao Hải Đăng	2008	7 năm
2	Phạm Thanh Thảo	2007	3 năm
3	Nguyễn Mai Anh	2008	4 năm

4	Hoàng Mai Chi	2006	4 năm
5	Nguyễn Minh Đức	2007	3 năm

3.3.2.3. Địa điểm và thời gian thực nghiệm

- Địa điểm thực nghiệm: Trung tâm Nghệ thuật P.O.D. tại số 11, đường 2.4 Gamuda, Trần Phú, Hoàng Mai, Hà Nội.

- Thời gian thực nghiệm: từ tháng 2 năm 2022 đến tháng 5 năm 2022.

3.3.2.4. Nội dung thực nghiệm

Trong Nội dung thực nghiệm, chúng tôi đưa ra các biện pháp cụ thể về Giáo án kỹ thuật cũng như các tác phẩm trong và ngoài nước. Về giáo án dạy học kỹ thuật không có gì khác so với những đề xuất trong chương 2 với các bài học về Gamme, Hanon và Etude. Để có sự liên kết giữa các bài học kỹ thuật và tác phẩm, trong giáo án chúng tôi nhấn mạnh sự kết hợp giữa các tiểu phẩm nước ngoài, phát triển dân ca và đệm hát.

- Bảng 3.3: Học sinh lớp thực nghiệm:

t/t	Tên học sinh	Năm sinh	Điểm
1	Nguyễn Ngọc Diệp	2010	9.5
2	Phạm Tiến Minh	2011	9.0
3	Phạm Minh Anh	2011	8.5
4	Nguyễn Hoàng Minh Ngân	2008	9.0
5	Trần Bảo Ngọc	2009	9.5

- Bảng 3.4: Học sinh lớp đối chứng:

t/t	Tên học sinh	Năm sinh	Điểm
1	Cao Hải Đăng	2008	8.0
2	Phạm Thanh Thảo	2007	7.5
3	Nguyễn Mai Anh	2008	7.0

4	Hoàng Mai Chi	2006	7.8
5	Nguyễn Minh Đức	2007	8.0

3.3.2.5. *Đánh giá kết quả thực nghiệm*

Kết quả thực nghiệm qua điểm số kiểm tra giữa hai lớp thực nghiệm và đối chứng đã minh chứng cho tính đúng đắn và tính hiệu quả của quá trình thực nghiệm theo những biện pháp đã được đề xuất trong chương 3 của luận văn.

Tiểu kết chương 3

Từ thực tiễn dạy và học tại Trung tâm Nghệ thuật P.O.D, từ mối quan hệ tương tác giữa các nhân tố, môi trường học tập, những yêu cầu về nhiệm vụ, tiến trình thực hành, Trung tâm luôn tìm cách khắc phục những điểm còn chưa tốt và chưa phù hợp để nâng cao hiệu quả dạy và học, giáo viên và quản lý của Trung tâm luôn đề xuất những biện pháp trong dạy học Piano để đạt hiệu quả cao nhất. Một số biện pháp có thể kể đến như: hướng dẫn luyện tập các kỹ thuật phổ biến bao gồm luyện tập tư thế đàn, luyện gam và hanon, luyện tập các tác phẩm âm nhạc.

Trong phần Thực nghiệm sư phạm của chương 3, để có sự liên kết giữa các bài học kỹ thuật và tác phẩm, trong giáo án chúng tôi nhấn mạnh sự kết hợp giữa Gamme, Etude với các tiểu phẩm nước ngoài, phát triển dân ca và đệm hát. Trong đó, ngoài tác phẩm “*Nói gì với mẹ đây*” của W.A. Mozart, chúng tôi còn phát triển bài dân ca Thái “*Ình lá ơi*” với hai mức độ kỹ thuật khác nhau và ca khúc “*Bụi phấn*” các em học sinh có thể tự hát và cũng có thể đệm phần đệm trên cho bạn bè hát. Các tác phẩm này đã được phân tích cụ thể về phương pháp dạy học trên đàn Piano cho học viên tại Trung tâm Nghệ thuật P.O.D.

KẾT LUẬN

Phương pháp dạy học luôn đóng vai trò vô cùng quan trọng trong việc dạy và học tại Trung tâm Nghệ thuật P.O.D. Từ các phương pháp như phương pháp dạy học tích cực, tập trung vào phương pháp tự học, khuyến khích phương pháp học nhóm, tập thể, tổng hợp lại các kiến thức đã học, phương pháp dự án, phương pháp nghiên cứu, thực nghiệm, phương pháp dạy học theo góc cũng luôn được trung tâm áp dụng và đạt hiệu quả cao. Phương pháp dạy học piano và kỹ năng chơi đàn piano luôn được chú trọng cao.

Học đàn Piano mang lại nhiều giá trị cho trẻ, ngoài góp phần nâng cao giải trí, nâng cao thẩm mỹ, cảm xúc âm nhạc, học piano còn nâng cao năng lực thể hiện âm nhạc và góp phần phát triển trí tuệ.

Trung tâm Nghệ thuật P.O.D luôn tìm nguồn giáo viên có trình độ chuyên môn và kinh nghiệm giảng dạy, chú trọng đào tạo phương pháp sư phạm cho giáo viên phù hợp với tiêu chí của Trung tâm, nghiên cứu các giáo trình trong nước và quốc tế, khắc phục các vấn đề còn chưa hiệu quả trong quá trình giảng dạy để tìm ra giáo trình phù hợp và hiệu quả nhất đối với các em học sinh trong lứa tuổi từ 12 – 15 tuổi tại Trung tâm.

Nhìn chung, việc dạy học Piano tại Trung tâm Nghệ thuật P.O.D. có những kết quả tương đối tốt. Tuy nhiên, để có thể nâng cao chất lượng dạy và học Piano tại Trung tâm, giáo viên và quản lý Trung tâm luôn tìm cách khắc phục những điểm còn chưa tốt và chưa phù hợp để nâng cao hiệu quả dạy và học, luôn đề xuất những biện pháp trong dạy học Piano để đạt hiệu quả cao nhất. Những biện pháp đó đã giúp các em nắm chắc kiến thức âm nhạc, nhạc lý và cách xử lý các kỹ thuật ngón trên đàn, từ đó giúp các em dễ dàng hơn khi vỡ

bài, khơi gợi sự đam mê, yêu thích và tự tin hơn trong quá trình học tập.

Từ những biện pháp trên, Trung tâm đã ngày càng khắc phục được các điểm còn thiếu sót trong giảng dạy, giúp cho học viên phát triển tiềm năng tốt hơn và khơi gợi được sự yêu thích đối với các em. Trong luận văn này, tôi mong muốn tìm ra được những biện pháp chi tiết và hiệu quả hơn, giúp Trung tâm ngày càng phát triển, ngày càng có nhiều em yêu thích việc học Piano, đặc biệt là các em trong lứa tuổi từ 12 đến 15 tuổi.

Khuyến nghị

- Trung tâm nên có một kế hoạch cụ thể trong việc bồi dưỡng và nâng cao trình độ chuyên môn của giáo viên.

- Tổ chức hội thảo về mặt nâng cao chất lượng dạy học đàn Piano tại Trung tâm.

- Thường xuyên trao đổi với phụ huynh học sinh về sự tiến bộ của các học viên trong thời gian ba tháng.

- Tăng cường tổ chức biểu diễn để các học viên của Trung tâm được thể hiện thành tích và kết quả của cá nhân sau thời gian học tập.